

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»:
Перший проректор Гнат

Набока О.Г.

(ПБ)

Серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи психологічного консультування»

підготовки здобувачів

рівня вищої освіти бакалаврського

спеціальності 232 Соціальне забезпечення

за освітньо-професійною програмою «Соціальне забезпечення»

мова навчання українська

Розробник:

Ендеберя І.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Панасенко Е.А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Шайда Н.П. – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної психології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол №   1   від «29» серпня 2019 р.

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«30» серпня 2019 р.

протокол № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Вибіркова навчальна дисципліна
Загальна кількість годин – 150	Рік підготовки:
	2-й
	Семестр
	3-й
	Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 2 год. самостійної роботи здобувачів – 76 год;	6 год.
	Практичні
	68 год.
	Самостійна робота
	76 год.
	Вид контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма «Основи психологічного консультування» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» та навчального плану підготовки здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи психологічного консультування» є:

- ознайомити з основними закономірностями та особливостями психоконсультативної діяльності;
- ознайомити з нормативно-правовою базою, що визначає зміст та специфіку роботи психолога-консультанта;
- формувати вміння використовувати сучасні засоби ведення психологічної консультації;
- навчати диференціювати різні проблеми клієнтів та складати відповідні схеми консультативної роботи.

2.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи психологічного консультування» є набуття здобувачами таких компетентностей:

загальні:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність до міжособистісної взаємодії.

спеціальні:

- здатність реалізувати систему надання консультацій з питань соціального забезпечення різних груп населення, що опинилися у складних життєвих обставинах, надання їм соціально-педагогічної допомоги;
- володіти технологіями соціальної (соціально-педагогічної) роботи різними клієнтами, методиками соціальної допомоги мало захищеним

категоріям населення, допомоги по безробіттю;

- здатність до здійснення консультативної та профорієнтаційної роботи на засадах психологічної науки.

2.2. Передумовами вивчення навчальної дисципліни є попередньо набуті здобувачами такі компетентності: соціокультурні, соціально-особистісні, комунікативні, валеологічні.

2.3. Очікувані результати навчання:

По завершенню навчальної дисципліни «Основи психологічного консультування» здобувач має:

- діяти самостійно та автономно в процесі професійної роботи;
- демонструвати здатність до адаптації в нових ситуаціях та прийняття рішень;
- організовувати соціально-педагогічну роботу з різними категоріями населення;
- здійснювати консультативну та профорієнтаційну роботу на засадах психологічної науки.

2.4. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за навчальною дисципліною «Основи психологічного консультування» здійснюється під час проведення навчальних занять (лекції, практичні заняття) та самостійної роботи.

Оцінювання під час проведення лекційних, практичних занять є складовою поточного контролю, який має на меті перевірку знань здобувачів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю є:

- відвідування і робота на лекції – 1 бал;
- усна відповідь на занятті – 2 бали.

Самостійна робота здобувачів оцінюється у 29 балів.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями:

– присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих під час практичного заняття, здійснюється за такими критеріями:

– під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття;

– під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття;

– у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; за знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в процесі написання поточних, проміжних контрольних робіт здійснюється за правильні відповіді на всі питання роботи.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час контрольного заходу здійснюється за правильні відповіді на питання.

Оцінювання рефератів та презентацій за визначеними темами здійснюється відповідно до таких критеріїв:

– за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту, має бути ще не менше трьох джерел інформації);

– за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на використану літературу та джерела;

– за наявність змістовних висновків;

– за глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.

У разі виявлення невідповідності результатів навчання окремим критеріям із тієї чи тієї форми контролю знань кількість балів, яка виставляється здобувачу, може бути знижена:

– за неповну відповідь;

- за кожен неправильну відповідь;
- за невчасне виконання завдання;
- за недостовірність поданої інформації;
- за недостатнє розкриття теми;
- за відсутність посилань на літературні джерела.

Результати поточних контролів рівня знань здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання (у вигляді певної кількості отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем наприкінці кожного заняття до їхнього відома, виставляються в Журнал обліку роботи академічної групи та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю.

Підсумковий контроль знань за навчальною дисципліною «Основи психологічного консультування» – залік. Допуск до підсумкового контролю з навчальної дисципліни становить 60 балів, визначається як сумарна мінімальна кількість балів, яку має набрати здобувач вищої освіти для отримання позитивної оцінки «задовільно», крок шкали – 1. При цьому межа незадовільного навчання становить 59 балів.

Залік проводиться по закінченні вивчення навчальної дисципліни, зазвичай, на останньому практичному занятті або в період до початку екзаменаційної сесії відповідно до графіка освітнього процесу.

На останньому аудиторному занятті викладач зобов'язаний оголосити здобувачам вищої освіти відкрито (у присутності групи) накопичені ними бали поточного оцінювання з навчальної дисципліни, отримані під час лекційних, практичних занять та за виконану самостійну роботу (максимальна кількість накопичених балів – 100).

Залік, як форма контролю, передбачає зарахування здобувачеві балів, накопичених за результатами поточного оцінювання з навчальної дисципліни (за наявності у здобувача не менше 60 балів за поточну роботу – без додаткового опитування) й не вимагає обов'язкової присутності здобувача вищої освіти.

Здобувач має право (за бажанням) підвищити власний результат оцінювання в балах з навчальної дисципліни, де формою контролю є залік, шляхом виконання завдань самостійної роботи, але не пізніше ніж до початку екзаменаційної сесії.

Шкала оцінювання: національна та накопичувальна 100-бальна

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
90 – 100 балів	Зараховано
89 – 75 балів	
60 – 74 балів	
26 – 59 балів	Незараховано
0 – 25 балів	

Розподіл балів, які здобувачі отримують із розподілам за темами за результатами поточного та підсумкового контролю

Теми																						Самостійна робота
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	
3	2	3	3	2	4	2	4	2	4	2	4	4	4	4	4	4	4	4	2	2	4	29 балів
71 бал																						
Разом: 100 балів																						

2.5. Засоби діагностики результатів навчання:

- опитування та бесіди на практичних заняттях;
- перевірка та оцінювання письмових робіт (тез, доповідей, повідомлень та конспектів);
- оцінювання результатів самостійної роботи (виконання самостійних завдань, презентацій).

3. Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	Л	Пр	Ср

Тема 1. Вступ. Мета, предмет та завдання психоконсультації.	9	2	2	5
Тема 2. Медична та немедична модель психоконсультації.	7	-	2	5
Тема 3. Психічне здоров'я: критерії та ознаки:	9	2	2	5
Тема 4. Принципи психологічного консультації.	9	2	2	5
Тема 5. Права та обов'язки психолога-консультанта.	7	-	2	5
Тема 6. Вимоги до психолога-консультанта: професійні вміння та навички.	4	-	4	-
Тема 7. Етичні та психологічні проблеми психоконсультації.	9	-	2	5
Тема 8. Особливості міжособистісного спілкування «клієнт -консультант».	9	-	4	5
Тема 9. Схеми та фази процесу психоконсультації.	7	-	2	5
Тема 10. Бесіда як основний метод психоконсультації: стадії та прийоми.	9	-	4	5
Тема 11. Види психоконсультації.	5	-	2	3
Тема 12. Самосвідомість людини як об'єкт психологічного впливу.	7	-	4	3
Тема 13. Консультації у соціальній роботі	9	-	4	5
Тема 14. Особливості консультації особистості, яка перебуває у складній життєвій ситуації	4	-	4	-
Тема 15. Особливості консультації осіб з залежністю	9	-	4	5
Тема 16. Особливості консультації осіб, які зазнали домашнього насильства	9	-	4	5
Тема 17. Особливості консультації внутрішньопереміщених осіб та осіб,	8	-	4	4

які постраждали від збройних конфліктів				
Тема 18. Особливості консультиування осіб, які постраждали від стихійного лиха та техногенних катастроф	7	-	4	3
Тема 19. Особливості консультиування осіб, які постраждали від торгівлі людьми	4	-	4	-
Тема 20. Консультиативна допомога літнім людям.	2	-	2	-
Тема 21. Консультиативна допомога особам з інвалідністю та ООП	2	-	2	-
Тема 22. Особливості консультиування різних типів сімей	4	-	4	3
Усього годин	150	6	68	76

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Мета, предмет та завдання психоконсультиування	2
2.	Психічне здоров'я: критерії та ознаки	2
3.	Принципи психологічного консультиування	2
Разом		6

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Мета, предмет та завдання психоконсультиування.	2
2	Психічне здоров'я: критерії та ознаки:	2
3	Права та обов'язки практичного психолога-консультианта.	2
4	Вимоги до психолога-консультианта: професійні вміння та навички.	2
5	Етичні та психологічні проблеми психо-консультиування.	2
6	Особливості міжособистісного спілкування «клієнт - консультиант».	2
7	Схема та фази процесу психоконсультиування.	4
8	Бесіда як основний метод психоконсультиування: стадії та прийоми.	4
9	Види психоконсультиування.	2
10	Самосвідомість людини як об'єкт психологічного впливу.	4
11	Види психоконсультиування.	2

12	Самосвідомість людини як об'єкт психологічного впливу.	4
13	Консультування у соціальній роботі	4
14	Особливості консультування особистості, яка перебуває у складній життєвій ситуації	4
15	Особливості консультування осіб з залежністю	4
16	Особливості консультування осіб, які зазнали домашнього насильства	4
17	Особливості консультування внутрішньопереміщених осіб та осіб, які постраждали від збройних конфліктів	4
18	Особливості консультування осіб, які постраждали від стихійного лиха та техногенних катастроф	4
19	Особливості консультування осіб, які постраждали від торгівлі людьми	4
20	Консультативна допомога літнім людям.	2
21	Консультативна допомога особам з інвалідністю та ООП	2
22	Особливості консультування різних типів сімей	4
Разом		68

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психічне здоров'я: критерії та ознаки:	5
2	Права та обов'язки практичного психолога-консультанта.	5
3	Етичні та психологічні проблеми психоконсультування.	5
4	Особливості міжособистісного спілкування «клієнт - консультант».	5
5	Схема та фази процесу психоконсультування.	5
6	Види психоконсультування.	5
7	Самосвідомість людини як об'єкт психологічного впливу.	5
8	Види психоконсультування.	5
9	Самосвідомість людини як об'єкт психологічного впливу.	5
10	Види психоконсультування.	3
11	Самосвідомість людини як об'єкт психологічного впливу.	3
12	Консультування у соціальній роботі	5
13	Особливості консультування осіб з залежністю	5
14	Особливості консультування осіб, які зазнали домашнього насильства	5
15	Особливості консультування внутрішньопереміщених осіб та осіб, які постраждали від збройних конфліктів	4
16	Особливості консультування осіб, які постраждали від стихійного лиха та техногенних катастроф	3
17	Особливості консультування різних типів сімей	3
Разом		76

5. Рекомендована література

Основна:

1. Афанасьєва Н.Є. Психологічне консультування фахівців екстремального профілю: теорія, методологія, практика : [монографія] / Афанасьєва Н. Є. Харків : НУЦЗУ, 2017. 315 с.
2. Булах І.С. Консультативна психологія: [підручник] / Булах І.С., Кузьменко В.У., Помиткін Е. О. Вінниця : Нілан, 2014. 484 с.
3. Новейшие психологические технологии: диагностика, консультирование, психокоррекция, немедицинская психотерапия: ученик. / Цільмак О.М. Глава 12. Психодіагностика та психокорекція міжособистісних та внутрішньо особистісних конфліктів]:підручник/за заг.ред.С.Д. Максименка, В.Є. Луньова. К.: Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПУ України. Монреал: Accent Graphics Communications. 2015. С. 205-219.
4. Пожидаєва О. В. Сутність та види консультування в соціальнопедагогічній діяльності. Вісник Запорізького національного університету : зб. наук. пр. 2012. №1(17). Сер. Педагогічні науки. С. 22–25.
5. Цільмак О.М. Алгоритм проведення психодіагностичної методики «Зернятко» / О.М. Цільмак // Наука і освіта. 2012. № 1 (Педагогіка). С. 75–79.

Допоміжна:

1. Бейгер Г.З. «Телефон довіри» як спеціалізована соціальна служба: навч. посіб. / за заг. ред. С. О. Борисюк. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2014. 140 с.
2. Варга В.С. Основи психологічного консультування: опорний конспект лекцій. Мукачево: МДУ, 2018. 41 с
3. Консультування в системі психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій / авт. кол. заг. ред. В. Г. Панок, І. І. Ткачук. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 144 с.
4. Основи психологічної допомоги: теорія та практика

психоконсультавання: навч. посібник / В. Г. Панок, Я. В. Чаплак, Я. Ф. Андреева. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. 384 с.

5. Основи психологічного консультавання: у схемах і таблицях / Л.А. Опанасенко. Миколаїв : Іліон, 2019. 134 с.

6. Николаева В.І., Вожевников В.М. Соціальне консультавання: модульний варіант. [Електронний ресурс]. Режим доступу: nikolayeva-socialne-konsultuvannya-modulniy.pdf

7. Соціальна робота з різними групами клієнтів. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/26478/1/Lek.pdf>

6. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Центр психологічного консультавання: <https://cps.tdmu.edu.ua/>

2. Психологічне консультавання для підлітків: <https://teenergizer.org/consultations/>

3. Національна гаряча лінія з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації: <https://la-strada.org.ua/>

4. «МБО Служба порятунку дітей»: <https://savechild.com.ua/>

5. ЕмпатіяПро: <https://www.empatia.pro/misiya/>